Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1. - Prezzo Lit. 0.30

Slovenski dom

Štev. 137 — V Ljubljani, v sredo, 18. junija 1941-XIX — Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bitka pri Sollumu na višku razvoja

Angleži so prvi in drugi dan boja izgubili tretjino svojih oklepnih sil

Rim, 18. junija. s. Uradno vojno poročilo številka 377 pravi:

V noči na 17. junij je bilo bombardirano pomorsko in letalsko oporišče La Valletta.

Severna Afrika: Na bojišču pri Sollumu se je bitka z vso ostrino nadaljevala včeraj ves dan. Sovražnik je imel hude izgube zaradi protinapada italijanskih in nemških oklepnih sil. Na prvi dan bitke je bilo uničenih nad 60 angleških tankov. Italijanska in nemška letala so uspešno sodelovala pri teh bojih s kopnimi silami in uničila ter poškodovala mnogo oklepnih sredstev. Med letalsko bitko je bilo sestreljenih 11 angleških letal. Angleška letala so bombardirala nekatere kraje v pokrajini Benghazija

Vzhodna Afrika: Premikanja, ki so bila določena, se nadaljujejo, ovira jih pa slabo vreme. Nič novega po drugih odsekih.

Rim, 18. junija. s. Izgnana iz Grčije in s Krete je Anglija znova zbrala vsa svoja oklepna sredstva v Egiptu, da bi dosegla kak uspeh in razširila klešče, ki vedno bolj stiskajo angleško vojsko na Srednjem Vzhodu. V prvi polovici junija je vedno več angleških, zlasti oklepnih sil prihajalo na bojišče pri Sollumu. Mi smo stalno nadzorovali to premikanje, zaradi česar je vrhovno poveljstvo ob pravem času vedelo, da sovražnik pripravlja napad. Cilj napada je tudi danes streti naše vzhodne postojanke ter skušati doseči Tobruk, da se razbremenijo angleške sile, ki so zaprte tam in katerih položaj je vedno težavnejši.

Ni bilo treba dolgo čakati. 15. junija ob 14. je sovražnik napadel z več kakor 200 oklepnimi vozili v dveh smereh: od obale proti prelazu Halfaia, tu je napadala pehota in oklepniki, na fronti pri Sidi Omarju pa je napadla angleška oklepna brigada. Boj je divjal ves dan 15. junija. Zvečer so naši odelki ohranili vse svoje postojanke, sovražnik pa je izgubil skoraj tretjino svojih najboljših sil in je moral nehati z napadom. Ob zori 16. je naše poveljstvo napadlo sovražnika naravnost z motoriziranimi in oklepnimi silami in ga obkoljevalo južno od Sidi Omarja.

Bitka se z vso divjostjo še vedno nadaljuje z nekaterimi neizogibnimi nihanji, toda splošni položaj je še vedno izrazito ugoden za nas. Tudi sovražnikove izgube 16. so velike, mnogo jih je prizadelo letalstvo, ki je neprenehoma udrihalo po Angležih.

Maršal De Bono.

Zamenjava dinarjev v italijanske lire

Od 19. do 26. junija bo denar zamenjan v razmerju 38 lir za 100 din. Zamenjavalo se bo v Ljubljani pri fin. ravnateljstvu, davčnem uradu za okolico, pri banov. fin. oddelku, na deželi pa pri davčnih upravah

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino
razglaša

S kraljevo uredbo z dne 2. junija 1941-XIX, objavljeno v Uradnem listu kraljevine Italije z dne 17. t. m., se odreja:

a) Na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, ki tvori Ljubljansko pokrajino, je denar z zakonito veljavnostjo italijanska lira;

b) dinarji, po zakonu izdani in v obtoku, ki so v zakoniti posesti prebivalcev tega ozemlja, se zamenjajo v lire po razmerju 38 lir za vsakih 100 dinarjev;

c) po istem tečaju se morajo med prebivalci tega ozemlja poravnavati dolžniška in upniška razmerja katere koli vrste, glaseča se na dinarje.

Zamenjava med tema veljavama se izvede v dneh od 19. do vštetega 26. junija 1941-XIX, opravijo pa jo posebne poslovalnice, ki jih postavi »Banca d'Italia«.

Imetniki katere koli vrste bankovcev in kovanega denarja bivše jugoslovanske države morajo te predložiti v zamenjavo v zgoraj določenih dneh nikakor podaljšljivega roka pri zgoraj omenjenih poslovalnicah zavoda »Banca d'Italia« hkrati s prošnjo, sestavljeno na posebnem obrazcu, ki se dobi pri teh poslovalnicah. V tej prošnji, ki jo za fizične osebe napravi skupno rodbinski glavar, za ustanove-tvrdke in denarne zavode pa njih predstavnik, je treba navesti priimek, ime, očetovo ime, bivališče, po potrebi pa tudi, kaj je predložitelj bankovcev in kovanega denarja. Da se olajšata pregled in štetje, se morajo predložiti bankovci v zamenjavo razvrščeni po vrednostnih zneskih, kovani denar pa po vrstah in vrednosti.

Zamenjati so upravičene samo osebe, ki stalno prebivajo na priključenem ozemlju, in samo za denarni znesek, ki je v njih zakoniti posesti.

Ne zamenjajo se bankovci izven tečaja, nezakonito v obtek dani bankovci in tisti, ki bi se iz katerega koli vzroka ne mogli priznati za veljavne.

Denar, ki bi se ne predložil v zamenjavo v zgoraj določenem roku, ne bo imel več zakonite veljavnosti na ozemlju pokrajine in na drugih ozemljih bivše jugoslovanske države, priključenih Italiji.

Če bi nastal spor o zakoniti posesti ali izvoru denarja, čigar zamenjava se zahteva, kakor tudi o njegovi veljavnosti, se zamenjava odkloni, poslovalnice zavoda »Banca d'Italia« pa pridržijo denar in izdajo zanj nekolkovano prejemno potrdilo.

Po čl. 2. zgoraj navedene kraljeve uredbe se odkaže vsaka nadaljnja odločitev o sporu posebni komisiji, ki ima svoj sedež v glavnem mestu pokrajine.

Kakor določa isti člen 2. kraljeve uredbe, zoper odločbe te komisije ni pritožbe.

V prvih treh dneh zgoraj omenjene zamenjave se morajo predložiti tisočdinarski bankovci, ker drugače izgubijo vrednost. Številke serij teh bankovcev se morajo zapisati na hrbtu obrazca za prošnjo.

Zamenjava bankovcev tistih serij, ki se jim ne prizna veljavnost, se odloži, dokler ne odloči zgoraj omenjena komisija, bankovci se pa pridržijo v pologu, o čemer se izda podpisan izvod prošnje kot potrdilo.

Poslovalnice »Banca d'Italia«, ki jim je poverjena zamenjava, bodo poslovale v sledečih krajih:

V POKRAJINI:
pri davčnih upravah:

1. na Vrhniki,
2. v Dolenjem Logatcu,
3. v Višnji gori,
4. v Novem mestu,
5. v Črnomlju,
6. v Kočevju,
7. v Ribnici.

Do teh poslovalnic se morejo obrniti vsi prizadeti, vštevši razne javne in zasebne ustanove, banke in denarne zavode vobče.

Starešine javnih uradov v pokrajini, vštevši poštne urade, imajo odrediti:

a) da od petega dne po začetku zamenjavanja dalje prenehajo blagajne teh uradov sprejemati plačila v dinarski veljavi;

b) da se dinarska gotovina, ki bo v blagajni na večer pred tem dnevom, odvede zaradi zamenjave v najbližnjega izmed zgoraj navedenih krajev, kjer posluje zamenjevalnica zavoda »Banca d'Italia«.

V Ljubljani-mestu:

1. pri finančnem ravnateljstvu,
2. pri davčnem uradu za okolico (justična palača),
3. pri banovinskem finančnem oddelku.

Do teh poslovalnic se lahko obrnejo vsi prizadeti, izvzemši denarne zavode, »Pokojninski zavod za nameščence« in državne urade, glede katerih se odreja takole:

Denarni zavodi s kakršnim koli imenom in navedeni Pokojninski zavod opravijo zamenjavo blagajniške gotovine po svojem zadnjem sklepu pri predstavništvu (»Banca d'Italia«) v Ljubljani (Narodna banka). Razen tega pa morajo denarni zavodi vsak večer teh, za zamenjavo določenih dni prijaviti predstavništvu »Banca d'Italia« svoje blagajniško stanje dinarjev in lir.

Davčne uprave, tobačna tovarna, carinarnice in poštni uradi v Ljubljani morajo po 12. uri zadnjega izmed dni, ki so določeni za zamenjavajne, odvesti svojo dinarsko gotovino z vplačilnim spiskom po pristojnosti finančnemu ravnateljstvu, osrednji blagajni carinskega ravnateljstva ali blagajni glavne pošte v Ljubljani, ki jih potem oddajo zavodu »Banca d'Italia«.

Tudi javni uradi morajo za zamenjavo vložiti na posebnem obrazcu sestavljeno prošnjo pri organih zavoda »Banca d'Italia«.

V smislu člena 5. omenjene kraljeve uredbe morajo lastniki in vobče imetniki vrednostnih papirjev, izdanih v kraljevini Jugoslaviji po državi ali z državnim jamstvom, po javnih krajevnih ustanovah in zemljiških ter kmetijskih kreditnih zavodih, v istih dneh, določenih za zamenjavo, izročiti te papirje v poseben polog pri kakem denarnem zavodu njih zaupanja.

Ti vrednostni papirji se morajo položiti s spiskom v dvojniku, čigar obrazci se dobe pri bankah prevzemnicah pologov; v teh obrazcih se morajo vpisati vrednostni papirji jasno in razločno po vrstah in vrednostnih zneskih z navedbo imenskega zneska in začetka obrestovanja za vsak vrednostni papir kakor tudi z navedbo imenskega zneska vsake vrste vrednostnih papirjev in skupnega imenskega zneska vseh papirjev. Vrednostni papirji naj se razvrstijo po njih zaporedni številki od najnižje do najvišje; en primerek spiska, pravilno štampiljiran, datiran, se vrne predložitelju kot prejemno potrdilo. Položniki lahko napravijo spisek na obrazcih, ki si jih pripravijo sami, da le obsegajo vse zgoraj naštete podatke.

Denarni zavodi, ki prejmejo vrednostne papirje v zgoraj omenjeni polog, morajo naslednji dan po poteku roka za položbo brzojavno sporočiti zakladnemu nadzorniku pri Visokem Komisariatu celokupni znesek vrednostnih papirjev, prevzetih v polog, prišteši k tem lastne, katerih prevzem potrdijo sami sebi, in poslati v naslednjih treh dneh spisek z imeni položnikov, vrsto in zneski vrednostnih papirjev, kolikor je bilo vsega položenih.

Do vštetega dne 26. junija 1941. je najstrožje prepovedan vnos denarja in vrednostnih papirjev, zavezanih zamenjavi oziroma položbi, na novo priključena ozemlja po kakršnem koli naslovu in za kakršen koli znesek.

Zoper vse, ki zakrivijo kršitev gornjih predpisov, se odredi popolna zaplemba vrednostnih papirjev, glede katerih se prestopek stori, nekvarno višjim kazenskim odredbam po veljajočih carinskih in kazenskih predpisih.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI.

Maršal De Bono na obisku v Ljubljani

Ljubljana, 18. junija. s. Maršal Italije, Emilij De Bono, kvadrumvir revolucije in nadzornik čezmorskih čet, je dospel včeraj v Ljubljano iz Postojne, kamor ga je šel sprejemat poveljnik II. Armade. Pri vstopu v mesto je maršalu izkazal vojaške časti častni oddelek z zastavo in godbo, pozdravil ga je pa tudi Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino.

Prestolnica Ljubljanske pokrajine se čuti počaščeno s prihodom velikega vojskovodje, čigar priprave za osvojitev vzhodne Afrike ter njegovo aktivno vodstvo operacij v začetku pohoda na Abesinijo, so danes že zgodovinske in tudi med Slovenci dobro znane. Maršal, ki zavzema v fašistovski hierarhiji kvadrumvirsko mesto, je bil od začetka revolucije dalje najzvestejši sodelavec Ducejev, kar postavlja njegov lik in njegove zasluge v pravo luč. Želimo prvemu Maršalu Italije, ki je obiskal Ljubljano prijetno bivanje in veliko lepih vtisov.

Zakon o zapori nad ameriškim imetjem v Italiji

Rim, 18. junija. s. Včerajšnji Uradni list prinaša zakon z določili o imetju ameriških državljanov v Italiji. Zakon pomeni odgovor fašistovske vlade na odlok vlade Združenih držav, s katerim je bilo postavljeno pod zaporo imetje italijanskih državljanov v Združenih državah. Včerajšnji zakonski odlok določa:

1. Italijanski državljani, ki dolgujejo ameriškim državljanom kakšne koli vsote in naj bodo te vsote naložene na korist upnikov kjer koli in kakor koli v Italiji, ne smejo svojih obveznosti Amerikancem plačati. Prav tako je plačevanje ameriških dolgov prepovedano tujim državljanom, ki prebivajo v Italiji ali pa imajo v Italiji svoje imetje. Ta prepoved pa ne velja za italijanske državljane v Združenih državah.

2. Neveljavno je kakršno koli razpolaganje ameriških državljanov z imetjem omenjenim v členu 1. in z nepremičninami na italijanskem ozemlju.

3. Italijanski državljani, družbe in pravne osebe na italijanskem ozemlju morajo najbližji podružnici Italijanske banke prijaviti seznam dolgov do oseb, ki so ameriški državljani in seznam vrednotnic in drugega imetja, ki ga te osebe imajo ali hranijo. Prav tako morajo prijaviti drugi državljani vse vrednosti in imetje, ki pripada ameriškim državljanom, pa ga ti hranijo na italijanskem ozemlju. Prijaviti je vse to treba v pet in dvajsetih dneh.

Kdor se pregreši proti tem določilom in plača dolgove ameriškim državljanom, bo kaznovan z ječo do treh let ter z globo v trikratnem znesku plačane vsote, toda ne z manjšo, kakor 10.000 lir. Kdor pomaga pri takem poslu, bo kaznovan z zaporom do šest mesecev in s kaznijo do 3000 lir. Kdor pa ne bo priglasil dolgov, bo kaznovan z zaporom do treh mesecev in z globo do 3000 lir.

Govor maršala Petaina ob prvi obletnici vladanja

Vichy, 18. junija. s. Maršal Petain je ob prvi obletnici svojega prihoda na oblast imel po radiu govor. Priznal je hude težave, s katerimi se mora boriti francosko ljudstvo, toda povabil je državo, naj veruje v obnovitveno silo Francije in da se je delo za obnovo že začelo. Maršal je izrazil prepričanje o tem, da bo Francija vstala iz stisk strahotne dogodivščine, v katero je bila vržena.

Boji v Siriji

Vichy, 18. junija. s. Agencija OFI poroča iz Beyrutha, da se je ofenziva francoskih sil v južni Siriji še ojačila. Francoski oddelki so s podporo ogledniških in bombnih letal stopili v akcijo v predelih pri Esraai in pri Cuneitri ter južno od Libanona na odseku pri Mers-Ajumu. S srditimi napadi so bile zavzete postojanke, ki jih je določilo poveljstvo. Francoske sile so vdrle na sovražnikovo ozemlje. Letalstvo izvaja obsežne ogledniške akcije, ki segajo prav do puščavskih predelov. Pri Damasku in blizu Dereje so bili sovražnikovi oddelki in oklepni vozovi uspešno bombardirani.

Novo Rooseveltovo sovražno dejanje proti Nemčiji

Vlada Združenih držav je dala zapreti vse nemške konzulate, turistične in kulturne ustanove

Washington, 18. junija. s. 16. junija je ameriška vlada izročila nemškemu odpravniku poslov v Washingtonu spomenico, s katero zahteva, da naj zapuste ozemlje Združenih držav vsi uradniki in uslužbenci nemških konzulatov v Združenih državah ter vsi uslužbenci nemških knjižnic po Newyorku, uslužbenci agencije Transocean ter vse osebje urada nemških državnih železnic. Ameriška vlada to zahtevo utemeljuje z razlogom, da so se omenjeni nemški uradniki in uslužbenci nedovoljeno vedli.

Nemška vlada je v odgovoru na to spomenico zavrnila vse te obdolžitve češ, da so neutemeljene in samovoljne ter protestirala proti takemu ravnanju ameriške vlade, ki nasprotuje mednarodnim dogovorom.

Berlin, 18. junija. s. V nemških uradnih krogih izjavljajo, da je Rooseveltov ukrep o zaprtju nemških konzulatov ter vseh nemških prometnih in kulturnih ustanov v Združenih državah novo premišljeno izzivanje, s katerim hoče predsednik Združenih držav dati novega poguma Angležem. Ne bo treba dolgo čakati, da bo Nemčija na to dejanje zavzela stališče.

Nekateri nemški listi pravijo, da je treba to dejanje spraviti v zvezo z zadnjim Churchillovim klicem na pomoč

Vesti 18. junija

Nemško zunanje ministrstvo je objavilo svojo »Belo knjigo« št. 7, v kateri priobčuje 144 listin glede dvojne igre belgrajske vlade v zadnjih političnih dogodkih. Razen tega je po prvih poročilih o tej knjigi iz listin jasno razvidno delovanje Anglije v teh pokrajinah na škodo miru. Take »Bele knjige« je nemško zunanje ministrstvo izdajalo doslej vedno, kadar je bil kak pohod končan.

Iz Belgrada je odpotovalo prvih trideset vagonov Macedoncev, ki se vračajo v južnosrbske pokrajine, katere so osvobodili Bolgari.

Nemški listi priobčujejo prisrčne voščilne članke s fotografijami na čast Himmlerju, vrhovnemu poglavarju vse nemške policije in SS-oddelkov, ob peti obletnici, kar je bil imenovan na to važno mesto.

Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je obsodil predlog nekaterih poslancev, da bi se uvedla splošna vojaška obveznost v Kanadi, piše »Newyork Times«.

Nemška vlada je v odgovor na ameriški odlok glede nemškega imetja sklenila takoj uvesti zaporo nad vsem imetjem ameriških državljanov v Nemčiji.

Posebno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi, da so pri včerajšnjem angleškem dnevnem napadu na severno Francijo in Holandijo nemški lovci sestrelili 22 angleških lovcev.

Po novicah, ki si jih prišepetavajo v Gibraltarju, je bila angleška letalonosilka »Illustrios« nekje na Sredozemlju hudo poškodovana po italijanskih in nemških letalih in so jo morali nadomestiti z ladjo »Victorious«. »Illustrious« plove sedaj v Singapoore.

Iz Ankare poročajo, da se je angleški cenzuri dozdaj posrečilo prikrivati novico, da so Arabci v Bagdadu podušili petsto Judov, ker so pozdravljali prihod angleških čet v Bagdad.

Predsednik južnoafriške Unije general Smuts je imel v Pretoriji govor, v katerem je svaril državo, naj ne misli, da je že pri koncu žrtev, zakaj vojna se v resnici morda šele začenja in prebivalci Južne Afrike se morajo pripraviti na prav trde preskušnje.

Turški minister za javna dela je povedal časnikarjem, da so mostovi, ki so jih Grki uničili med umikom iz vzhodne Tracije na železniški progi med Carigradom in Odrinom, skoraj docela popravljeni. Vlaki bodo kmalu začeli voziti na obe strani.

Conversione di dinari in lire italiane

La conversione sará efettuata tra 19. e 26. giugno

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana

rende noto:

Con Regio Decreto 2 giugno 1941-XIX, pubblicato nella Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia il 17 stesso mese viene disposto:

a) che nei territori dell'ex Regno di Jugoslavia costituenti la provincia di Lubiana la moneta avente corso legale è la lira italiana;

b) che la conversione in lire dei dinari, legalmente emessi e circolanti, in legittimo possesso dei residenti nei territori anzidetti, sarà effettuata al cambio di Lire 38 per ogni 100 dinari;

c) che allo stesso cambio dovranno essere regolati i rapporti di debiti e credito di qualsiasi natura stilati in dinari tra i residenti in tali territori.

L'operazione di conversione tra le due valute avrà luogo nei giorni dal 19 al 26 giugno 1941-XIX e sarà effettuata dagli appositi uffici istituiti dalla Banca d'Italia.

I detentori dei biglietti e delle monete metalliche di qualsiasi specie dell'ex Stato di Jugoslavia dovranno presentarli per il cambio, nel termine assolutamente inderogabile dei giorni sopra stabiliti, ai summenzionati uffici della Banca d'Italia assieme ad una domanda redatta su apposito modello, che sarà fornito dagli uffici medesimi. In tale domanda, che per le persone fisiche sarà fatta globalmente dal capo famiglia, e per gli enti, ditte ed aziende di credito dal loro rappresentante, dovranno essere indicati il cognome, il nome, la paternità e la residenza nonchè, se del caso, la qualifica dell'esibitore dei biglietti e delle monete metalliche. Per agevolarne la verifica e la contazione, i biglietti dovranno essere esibiti, per il cambio, raggruppati per taglio le monete per specie e valore.

Sono ammessi alla conversione soltanto i cittadini stabilmente residenti nei territori annessi e per il solo importo delle valute in loro legittimo posseso.

Non sono ammessi al cambio i biglietti fuori corso, quelli messi illegitimamente in circolazione, e quelli per qualsiasi motivi non possano essere riconosciuti validi.

La valuta non presentata al cambio nei termini di cui sopra non avrà più corso legale nel territorio della Provincia ed in quegli altri dell'ex Stato di Jugoslavia annessi all'Italia.

In caso che sorgesse contestazione circa la legittimità del possesso o della provenienza della moneta di cui si chiede il cambio, nonchè circa la validità di essa, il cambio sarà rifiutato e la valuta sarà trattenuta dagli uffici della Banca d'Italia, previo rilascio di ricevuta, in esenzione da bollo.

In base all'art. 2 del citato R. D. ogni ulteriore decisione in merito alla contestazione sarà demandata ad apposito Commissione la quale ha sede nel capoluogo dell Provinci.

Come sancito dallo stesso art. 2 del R. D. nessun gravame è ammesso avverso le decisioni di tale Commissione.

Nei primi tre giorni della suddetta operazione di conversione dovranno, a pena di decadenza, essere presentati i biglietti da mille dinari. I numeri delle serie di tali biglietti dovranno essere indicati a tergo del modello della domanda.

Il cambio dei biglietti delle serie non ritenute valide sarà sospeso in attesa di decisione da parte della Commissione, di cui sopra, ed i biglietti saranno trattenuti in deposito previo rilascio di un esemplare della domanda firmata per recevuta.

Gli uffici della Banca d'Italia, incaricati di eseguire la conversione, funzioneranno nella località di cui appresso:

IN PROVINCIA — PRESSO GLI UFFICI DELLE IMPOSTE:

1. di Vrhnika
2. di Dolenji Logatec
3. di Višnja gora
4. di Novo mesto
5. di Kočevje
7. di Ribnica

A detti uffici potranno affluire tutti gli interessati, compresi i vari Enti pubblici e privati, le banche ed in genere le aziende di credito.

I titolari degli uffici poubblici della provincia, compresi gli uffici postali, disporranno:

a) che a decorrere dal quinto giorno dopo l'inizio dell'operazione di conversione, le Casse degli uffici stessi cessino di accettare in pagamento valuta in dinari;

b) che la valuta in dinari esistente in cassa alla sera precedente a tale giorno venga portata per il cambio alla più prossima delle anzielencate località dove funziona un ufficio-cambio della Banca d'Italia.

In Lubiana-città:

1. presso la Direzione di Finanza
2. presso l'Ufficio delle Imposte (Palazzo di Giustizia)
3. presso la Divisione Finanza del Banato.

A detti uffici potranno affluire tutti gli interessati, fatta eccezione per le aziende di credito, per l'Istituto Pensioni impiegati privati (Pokojninski zavod) e per gli uffici statali nei confronti dei quali si stabilisce quanto segue:

Le aziende di credito comunque denominate, e l'Istituto Pensioni anzidetto effettueranno, tutti, presso la Rappresentanza in Lubiana della Banca d'Italia (Narodna banka) il cambio del fondo di cassa risultante dall'ultima situazione. Peraltro le aziende di credito ad ogni sera dei giorni stabiliti, come sopra, per la conversione, dovranno notificare a detta Rappresentanza della Banca d'Italia la loro situazione di cassa in dinari ed in lire italiane.

Gli uffici delle Imposte, e la Manifattura Tabacchi, gli uffici delle Dogane e gli uffici postali di Lubiana dopo le ore 12 dell'ultimo giorno di quelli stabiliti per la conversione, faranno affluire le loro disponibilità in dinari, accompagnate da distinte di versamento rispettivamente alla Direzione di Finanza, alla Cassa Centrale della Direzione delle Dogane ed alla Cassa dell'Ufficio Postale di Lubiana-centro, le quali dovranno poi riversarle alla Banca d'Italia.

Anche per gli uffici pubblici è obbligatoria la presentazione agli organi della Banca d'Italia della domanda di conversione redatta sull'apposito modello.

In base all'art. 5 del ripetuto R. Decreto, i possessori e comunque detentori di titoli emessi nell'ex Regno di Jugoslavia, dallo Stato o con garanzia dello Stato, da enti pubblici locali e da istituti di credito fondiario ed agrario dovranno, nei medesimi termini fissati per il cambio, costituirli in deposito di specie presso una azienda di credito di loro fiducia.

Detti titoli dovranno essere accompagnati da distinta in doppio esemplare i cui modelli saranno forniti dalle Banche depositarie nella quale essi saranno elencati in modo chiaro ed intelligibile, per specie e taglio, con indicazione dell'importo nominale e della decorrenza degli interessi di ciascun titolo, nonchè con indicazione dell'importo nominale di ciascuna specie di titoli e di quello complessivo di tutti i titoli. I titoli stessi verranno ordinati secondo il loro numero progressivo dal più basso al più alto; un esemplare della distinta debitamente timbrato, datato e firmato, sarà restituito in segno di ricevuta all'esibitore. I depositanti possono fare la distinta in modelli da loro stessi predisposti, purchè contenenti tutte le indicazioni di cui sopra.

Le aziende di credito, cui saranno affluiti i titoli per il deposito sopra menzionato, dovranno, il giorno successivo alla scadenza del termine per il deposito, comunicare telegraficamente all'Ispettore del Tesoro presso l'Alto Commissariato l'importo totale dei titoli ricevuti in deposito ivi compresi quelli di loro proprietà, per i quali avranno rilasciata ricevuta a sè stesse, ed inviare entro i tre giorni successivi un elenco contenente i nominativi dei depositanti, la specie e l'importo dei titoli complessivamente depositati.

Fino a tutto il giorno 26 giugno 1941-XIX è rigorosamente vietata l'introduzione nei nuovi territori annessi — per qualsiasi causa e per qualsiasi importo — delle valute e dei titoli soggetti, rispettivamente, alla conversione od al deposito.

Nei confronti di coloro che si renderanno responsabili di infrazioni alle suindicate disposizioni sarà applicata la totale confisca dei valori che avranno formato oggetto di contravvenzione, salva l'applicazione delle maggiori sanzioni previste dalle vigenti disposizioni doganali e penali.

Lubiana, 18 giugno 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

General Bastico pregledal čete na vzhodnem delu Krete

Kreta, 18. junija. s. Armadni general Bastico, vrhovni poveljnik vzhodnih čet je obiskal vzhodni del Krete, ki so ga zasedli italijanski oddelki. General je prišel z Rodosa v vodnem letalu. V pristanku ga je sprejel poveljnik zasedbenih čet s svojim glavnim stanom, dalje poveljnik pomorskega oporišča na Kreti in civilne oblasti.

General Bastico je z avtomobilom obiskal oddelke razporejene po notranjosti otoka. Grško prebivalstvo ga je vzdolž vse poti pozdravljalo na rimski način. V Jerapetri, kjer so vidni sledovi neusmiljenega bombardiranja po letalstvu Osi, se mu je krajevni župan zahvalil za pomoč, ki jo je italijansko vojaško poveljstvo dalo prebivalstvu.

Generala Bastica so povsod vojaki navdušeno sprejeli in izražali veselje nad srečno zaključeno bitko. General jih je pohvalil za njihovo junaštvo ter sporočil bivšim grškim ujetnikom, zdaj osvobojenim, da jim bo vrnjeno orožje in da jih bodo spet vključili v vrste Vojske. Omenil je obljubo, ki so jo vojaki storili pred odhodom na Kreto in dejal, da so izpolnili obljubo, da bodo otok osvojili in zmagali. Častna naloga za vojake je, da bodo tako delali tudi drugod, kamor jih bo poklicala domovina, če bo treba še desetkrat. General je nagovor zaključil z vzklikom Kralju in Duceju, v imenu katerih je poroštvo za zmago.

Nakaznice za kruh, krušno moko, riž in testenine

Ljubljana, 18. junija.

Nakaznice za krušno moko ali kruh, riž in testenine bodo po razpisu Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino uvedene 21. junija. Vsak državljan, ki staino živi v ljubljanski občini, bo imel ne glede na starost ali spol pravico na eno živilsko nakaznico, glasečo se na njegovo ime, za nabavo 6 kg krušne moke ali 7.5 kg kruha, poleg tega pa še 1 kg riža in 1 kg testenin na mesec. Pridelovalci žita z družinami in posli ter tudi tisti, ki imajo zaloge moke, pa bodo imeli pravico samo na 1 kg riža na mesec ter jim bo zato izročena živilska nakaznica brez odrezkov za moko ali kruh in testenine. Mestni preskrbovalni urad v Ljubljani bo upravičenim razdelil karte na podlagi dosedanjega popisa in prijav s posredovanjem trgovcev. V ta namen mestni preskrbovalni urad vabi vse ljubljanske trgovce na drobno, naj za svoje odjemalce pridejo po živilske nakaznice v četrtek, 19. junija, v drugo nadstropje Mestnega doma, in sicer oni z začetnimi črkami svojega imena od A—M dopoldne od 8. do 12., od N—Ž pa popoldne od 14. do 19. Opozarjamo trgovce, da bodo zaradi preprečenja navala dobili živilske izkaznice izključno samo po tem razporedu. Obenem bodo dobili trgovci za plačilo v gotovini tudi nakaznice za akontacijo moke, in sicer najmanj po dve vreči po 100 kg, trgovci z večjim številom odjemalcev pa več. Vse prebivalstvo pa opozarjamo, naj ne pričakuje, da bi na junijske nakaznice dobilo živila za ves mesec, temveč jih bo dobilo seveda samo za dneve od 21. do 30. junija, torej samo tretjino za ves mesec junij določene količine moke ali kruha ter testenin in riža, kar bo razvidno tudi z nakaznic za ta mesec.

Na trgu je bilo mnogo zelenjave in gozdnih jagod

Ljubljana, 18. junija.

Na trgu je od tedna do tedna bolj živahno. Zaloge so tudi vedno večje, čimbolj gremo v poletje, ko sadeži dozorevajo. Okoliške kmetice s svojimi ročnimi vozički dovažajo na trg pridelke, ki so jih doma pridelale. Med njimi prednjačijo seveda Trnovčanke in Krakovčanke, ki so že od davna znane kot dobre vrtnarice in zelenjadarice. Kdo pa ne pozna trnovske »ajsarice« in drugih trnovskih specialitet, da ne omenimo trnovskega zelja, ki je našel tržišča tudi onstran naših meja.

Tudi današnji trg je bil dobro založen, posebno zelenjave je bilo dovolj. Zaradi velike količine solate, ki jo dovažajo na trg, se je le ta znatno pocenila in tako prodajajo že zelo lepo glavnato solato po 7—8 din kilogram. Raznih solat so danes toliko pripeljali na trg, da jo bo le težko spraviti v denar. V soboto se je celo dogodilo, da so jo morale branjevke mnogo odpeljati spet domov, ker je niso mogle spraviti v denar. Če bi bilo na trgu krompirja toliko kot zelenjave, je gotovo, da se gospodinje ne bi nad tem nič hudovale. Tako pa je krompirja malo, cenejše vrste ga sploh ni mogoče dobiti, nova vrsta pa stane preveč, da bi se ga mogel človek do sitega najesti, posebno še, če je doma velika družina. Novi krompir stane še vedno 10 din kilogram. Naprodaj je bilo tudi dosti domače cvetače, ki je bila po 20 din kilogram. Domači grah je tudi ostal kar pri stari ceni in stane kilogram 10—12 din. Pesa je bila naprodaj po 12—14 din kilogram. Veliko je bilo povpraševanje tudi po zelju, ki so ga zeljarice za med prodale. Bilo je po 5 dinarjev. Tudi vse ostale zelenjave, ki se uporabljajo pri kuhi, je bilo dosti.

S sadjem pa je takole: Kakor smo že poročali, je mogoče na trgu dobiti že velike in lepe rdeče vrtne jagode, ki stanejo kilogram 24—32 din. Mnogo več kakor vrtnih pa je rdečih gozdnih jagod, ki so cenejše in stanejo 16 dinarjev. Na trg so nekatere kmetice prinesle že letošnje črne gozdne borovnice. Hitro so jih prodale. Bile so po 10 din liter. Tudi lepi rdeči paradižniki mamljivo vabijo gospodinje. Seveda so uvoženi in stanejo 20—24 din kilogram. Tudi marelice lahko kupiš, to pa samo, če si z denarjem dobro založen. Stanejo namreč 50 do 60 din. Tudi uvožena jabolka so razstavljena. Lepo so ovita v bel papir in čakajo na kupce. Draga so še in zato tudi povpraševanje po njih ni tako veliko. Kilogram stane 44—50 din. Češnje stanejo danes še vedno toliko, kakor prve dni, ko so jih uvažali. Kar okrog 28—30 din se suče cena. Kakor vse kaže, se ne bodo prav nič pocenile, to še posebno ne, ker letos domačih češenj skoraj ne bo dobiti, kajti letina je slaba, kakor pripovedujejo tisti, ki se na to razumejo. Ljudje bi radi kupili in si privoščili uvoženi fižol, vendar pa jim pri tem dela velike preglavice olje, ki je drago in še dobiti ga je težko. Rumeni dalmatinski fižol stane 20, zeleni visoki goriški pa stane 28 din kilogram. Domače sadje je obdržalo stalno ceno in prodajajo domača jabolka po 16—26 din. Kakor po navadi, ni bilo na trg nobenih jajčaric in mlekaric. Prav tako je stalo nekaj ljudi pred eno samo mesarsko stojnico, kajti vsi drugi mesarji so imeli svoje stojnice zaprte. Tak je bil torej današnji trg.

Z Goriške in Krasa

Nesreče. Tržačan Štefan Uršič je ponoči prečkal ulico Guardiella Timignano v Trstu, ko je pridrvel avtotaksi, trčil vanj in ga butnil v stran. Uršič je padel in se pri tem precej pobil. 14 letna šolarka Marija Fatur je cepila pred domačo hišo v Trstu polena. Pri tem pa ji je trska odletela v desno oko in ga poškodovala. Povrh tega ima deklica lažje poškodbe tudi po čelu in licu. Njeno desno oko je v nevarnosti. Mihael Valenčič iz Trsta je padel z lestve, ki je bila prislonjena k zidu. Padel je na glavo in odnesel več brazgotin. Reševalci so ga odpeljali v bolnišnico. V lonec vrele vode, ki ga je mati s štedilnika postavila na tla in potem odšla, je v hiši kmeta Emila Poračina vtaknil svojo desnico dveletni sin. Vso roko si je oparil in na njegovo kričanje je priletela mati in preprečila še hujšo nesrečo. Otrokove poškodbe so težke. S kozolca je blizu Vidma padel kmetov sin Ivan Furlan. Pri tem je dobil pretres možganov in se močno poškodoval na glavi. Svojih poškodb najbrže ne bo prebolel.

Omejitev porabe plina v Trstu. Zaradi mednarodnega položaja in zaradi stroge štednje s premogom, uvoženim iz tujine, je morala tudi tržaška plinarna na temelju navodil Ministrstva za korporacije in premogovnega Monopola priporočiti svojih odjemalcem, naj do skrajnosti štedijo s plinom. Po novih določilih ne bo nobena nova industrija mogla dobiti plina. Kdor se mora po službi ali iz drugih tehtnih razlogov preseliti v Trst in bi rad uporabljal plin, mora predložiti plinarni prošnjo, kateri mora priložiti tudi potrdilo občine svojega prejšnjega bivališča, da je tudi tam uporabljal plin za domače gospodinjstvo. Za tistega, ki se v Trstu samem preseli iz enega stanovanja v drugega, ni nobenih ovir Nanovo bodo smeli plin dobiti le takšni, ki so se vrnili v domovino ali pa iz vojske. Če se kdo poroči, mora prositi za dobavo plina, vendar le v takšni hiši, kjer je bila plinska napeljava že 1. maja letos. Zaradi sedanjega trenutnega položaja je Ministrstvo odredilo znižanje kalorične moči plina na 3400 kalorij, obenem pa odredilo omejitev porabe tako, da poraba ne sme biti nikjer večja, kakor pa je bila v istih mesecih l. 1939.

I. produkcija Glasbene akademije in Srednje glasbene šole

Ljubljana, 18. junija.

Včeraj sta naša Glasbena akademija in Srednja glasbena šola priredili svojo prvo javno produkcijo, na kateri je nastopilo 11 gojencev. Prireditev je imela koncertni značaj. Predvsem smo opazili velike uspehe na področju klavirske in violinske šole gg. prof. Janka Ravnika, prof. Šlajsa, rektorja Antona Trosta, prof. Leona Pfeiferja in prof. L. M. Škerjanca. Na pianističnem polju sta se posebno odlikovala gdč. Loger Edita iz drugega letnika GA, gojenka prof. Janka Ravnika; izvajala je Lisztov »Ljubavni sen« ter »La Leggierezza«. Obe skladbi je oblikovala z zdravim muzikalnim smislom v lepem tonu, tehnično dovršeno in precizno. Isto moramo trditi za Antona Zapletala, gojenca rektorja Antona Trosta, iz četrtega letnika GA: na dovršen način nam je podal težko Lisztovo »Balado« v h-molu. Tudi njega odlikuje poleg tehnične dodelanosti velik muzikalni smisel, ki mu je pogoj za plastično oblikovanje. Dobra pianistka je tudi gospodična Herta Seifertova iz šestega letnika SGŠ, gojenka prof. J. Ravnika; podala je Ljadova »Preludij« in Webra »Rondo brillante«; v prvi je pokazala lep smisel za oblikovanje, dočim ji je druga skladba nudila veliko pianistično spretnost in pokazala je tako lastno in učiteljevo prizadevanje. Gojenka g prof. L M. Škerjanca iz četrtega letnika SGŠ gdč. Janja Stritar je tudi lepo izvajala in podala dve skladbi. D. de Severac »Baigneuses au soleil« in I. Albenizov »Preludij«. Omeniti moramo še malega Ozima Igorja, violinista iz drugega letnika SGŠ, gojenca prof Leona Pfeiferja. V čisti intonaciji, precizni in sveži igri je ozirom na svojo mladost izvanredno dobro izvajal in oblikoval Kreislerja »Ljubavne boli« in Sluničkovo »Mazurko« Med najbolj nadarjene gojence violinske šole prof. Šlajsa spada gdč. Jelka Staničeva iz tretjega letnika SGŠ· že od lanske zadnje produkcije je dosegla velik napredek v intonaciji in pridobila znatno izpopolnitev v lepoti tona samega. Tudi njeno oblikovanje izpričuje glasbeno nadarjenost. Na violončelu je podal Chopinov Adagio in Allegro moderato iz Sonate v g-molu g. Ivan Poljanšek iz četrtega letnika SGŠ, gojenec prof. Müllerja. Bolj bo moral v prihodnje polagati važnost v čisto intonacijo in v točnejši ritem. Webrov »Concertino za klarinet«, op. 26, Dušan Veble iz tertjega letnika SGŠ, gojenec prof. Launa. Nastopili so tudi trije pevci: g Marijan Kos, baritonist iz petega letnika SGŠ, gojenec prof. Wistinghausnove; od lani je pridobil na glasu, višine so še trde in nekoliko nesproščen ton je v nižini. Zapel je Leoncavallov prolog iz »Glumačev«. Arijo Micaele iz Bizetjeve »Carmen« je dobro oblikovala gojenka prof. J. Betetta gdč. Tiran Marija, sopranistka iz šestega letnika SGŠ. Massenetjeve sanje iz opere »Manon ter solo partijo iz »Requiema« je zapel dobro tenorist Lipušček Janez, gojenec prof. Wistinghausnove iz petega letnika SGŠ.

Novice s Hrvaške

Zagreb, 18. junija. s. Časopisje poroča, da bodo v najkrajšem času urejeni vsi trgovski odnošaji med obema državama veliko zanimanje v vseh hrvaških gospodarskih krogih. »Hrvatski narod« poudarja, da je italijanski trg, ki je bil svoj čas nepomemben, postal sedaj eden najvažnejših trgov za izvoz hrvaškega lesa in živine, med tem ko bodo našli italijanski izdelki posebno pa strojni in tekstilni na Hrvaškem soliden in trajen odjem. Med Italijo in Hrvaško so obstajali vedno obsežni trgovinski odnošaji tako na gospodarskem in finančnem polju, sedaj pa so se še ojačili zavoljo novih političnih in gospodarskih pogojev. Kakor poročajo hrvaški listi, bodo pogajanja v Rimu in sicer bodo potekala na temelju popolnega sodelovanja med obema državama. Uredili bodo tudi način plačevanja po kliringu kakor bodo določili tudi količine blaga, ki se bo uvažalo ali izvažalo iz posamezne države. Na italijanski strani bo pogajanja vodil grof Volpi, hrvaško delegacijo pa bo vodil podtajnik v hrvaškem gospodarskem ministrstvu dr. Koščak.

Zagreb, 18. junija. s. Prvi uradni podatki o stanju prebivalstva v novi hrvaški državi in o gospodarski moči države govore, da znaša površina države 115.133 četvernih kilometrov s 7 milijoni 80.629 prebivalci. V tem številu je 5 milijonov Hrvatov, 1,546.000 Srbov 145.000 Nemcev, 70.000 Madžarov, 37.000 Slovencev 44.267 Čehov in Slovakov in 35.442 pripadnikov raznih drugih narodnosti. Gospodarske zmožnosti Hrvaške se vidijo iz sledečih podatkov okrog 2,900.000 oralov zemlje je posejane z žitom, 1,100.000 oralov pa s koruzo. Ostali del zemlje pokrivajo razsežni predeli vrtov travnikov, vinogradov in sadovnjakov. Drugi važni činilec hrvaškega gospodarstva je živina, posebno pa svinje, rogata živina in ovce. V dopolnilo teh podatkov je treba poudariti tudi obsežnost gozdov, ki jih je okrog 4 milijone oralov, potem pa pridejo tudi rudniki. Posebno važni so premogovniki, rudniki železa, boksita in aluminija, ki so vsi konec leta 1938. dosegli visoke produkcijske številke.

Zagreb, 18. junija. s. V Zagreb je prispelo zastopstvo italijanske konfederacije za kemično industrijo, ki bo študiralo možnosti za izmenjavo kemičnega materiala, kakor tudi zamenjavo kemičnih in farmacevtskih izdelkov.

Novice iz Države

Družina se zastrupila z arzenom. V [illegible] bolnišnici je umrla gostilničarka Rahela [illegible], stara 45 let, ki je pred nekaj dnevi pripravljala doma testenine, pa je po pomoti med moko zmešala arzenov prašek, ki ga je našla v nekem zavitku v omari.. Z njeno smrtjo se je število žrtev te usodne pomote dvignilo na tri, ker sta pred njo umrla tudi njen mož Ponzoni in gostilniški kuhar Vigano. Tudi več drugih ljudi, ki so zaužili zastrupljene testenine, je bilo prepeljanih v bolnišnico, med katerimi sta tudi dve mladi hčerki pokojne gostilničarke.

Po nesreči se ustrelila s samokresom. Gospa Rita Nicola iz Milana se je ponoči pozno vrnila z obiska pri svojih prijateljih domov in je začela brskati po svojem perilu. Tam je našla star samokres, v katerem je bil tudi naboj. Čim se je orožja dotaknila, je zadonel strel, ki jo je na nesrečo zadel tako, da je na mestu obležala mrtva.

Prve razprave pred blokadnim sodiščem. Pred rimskim blokadnim sodiščem, ki obravnava upravičenost zaplembe blaga, ki spada pod določila o vojnem tihotapstvu, je obravnavalo prva dva primera zaplembe. Pri prvem je šlo za zaplembo 150 ton semen amerikanskih orehov, ki so bila vkrcana na italijansko ladjo »Polimnia« v egiptski Aleksandriji, namenjene pa so bile neki francoski tvrdki v Alžiru. Seme so raztovorili v Bariju, po dveh dneh pa je bilo zaplenjeno. Vprašanje je šlo v načelu za tem, ali velja zaplemba tega blaga, ki je prispelo v pristanišče prej, preden je bila razglašena vojna s Francijo. Pri drugem primeru je šlo za 1500 ton ricinusovega semena, ki se je nahajalo na ladji »Paolina«, pa je bilo raztovorjeno v Neaplju, namenjeno pa je bilo za Marseille. Tudi ta zaplemba je dala povod za rešitev vprašanja o veljavnosti zaplembe, ker je bila izvršena nekaj dni po sklenitvi premirja med Italijo in Francijo. Sodišče ni potrdilo zaplembe tovorov, ki so bili predmet obeh teh razprav.

Nove cigarete. V Italiji se je delj časa pojavljalo zanimanje kadilcev za lažje vrste cigaret. V nekaterih državah, kjer je poraba cigaret velika, so že bili vpeljali cigarete, prepojene z mentolom. Zato bo sedaj tudi italijanski tobačni monopol dal v prodajo cigarete pod imenom »Mentola«, ker bodo prepojene z mentolom in izdelane iz boljšega tobaka.

Zmanjšanje dopustov državnih uradnikov. »Il Popolo d'Italia« poroča v svoji številki od 7. junija, da bodo vsi dopusti državnih uradnikov zaradi sedanjega položaja skrajšani za 15 dni. Dopuste bodo dobili tisti uradniki, ki bodo morali polagati izpite, toda dovoljeni dopust ne sme biti večji kakor pa čas trajanja izpitov.

Pogreb umrle gospe Marije Keršič bo v četrtek, 19. junija ob 4 popoldne iz hiše žalosti. Društvena ulica 7.

JUGOSLOVANSKA TISKARNA IN KNJIGARNA
d. z o. z. v Ljubljani

je na svojem izrednem občnem zboru dne 20. maja 1941 spremenila svoj naslov. Besedilo firme se glasi odslej:

Stamperia e libreria popolare
s. a g. l. Lubiana
Ljudska tiskarna in knjigarna
d. z o. z., Ljubljana

Oddelki podjetja so:

Stamperia popolare s. a g. l. Lubiana
Ljudska tiskarna, d. z o. z. Ljubljana Kopitarjeva 6

Libreria popolare s. a g. l. Lubiana
Ljudska knjigarna d. z o. z. Ljubljana Pred škofijo 5

Legatoria della stamperia popolare s. a g. l. Lubiana
Knjigoveznica Ljudske tiskarne d. z o. z. Ljubljana Kopitarjeva 6

Cartoleria della libreria popolare s. a g. l. Lubiana
Papirnica Ljudske knjigarne d. z o. z. Ljubljana Kopitarjeva 2 (prej Ničman)

Podružnici:

Stamperia popolare s. a g. l. Lubiana, filiale: Novo mesto
Ljudska tiskarna d. z o. z. Ljubljana podružnica Novo mesto

Libreria popolare s. a g. l. Lubiana, filiale: Novo mesto
Ljudska knjigarna d. z o. z. Ljubljana podružnica Novo mesto

Poslovanje podjetja in posameznih oddelkov ostane nespremenjeno v dosedanjem obsegu. Cenjene naročnike in odjemalce prosimo za nadaljnjo naklonjenost.

Druga pevska tekma v Operi bo 6. julija

Ljubljana, 18. junija.

Lani ob sklepu sezone je vpeljala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani kot novost pevsko tekmo, za še ne izvežbane pevce, z lepim materialom, ki so se pri tej priložnosti predstavili javnosti. Tekma je postala prava senzacija. Iz vse Slovenije in tudi iz drugih krajev se je priglasilo tako veliko število pevcev, da sta morala biti dva večera, na tretjem pa so nastopili najboljši tekmovalci s prvih dneh. Posebno razsodišče je izbralo z glasovnic, na katerih je občinstvo imenovalo tri najboljše pevce, tiste, ki so po mnenju strokovnjakov zaslužili posebno pozornost in jim razdelilo nagrade. Nagrajenih je bilo glede na množico lepih glasov 6 najboljših, in nekateri izmed njih so prejeli iz bonovine podporo za nadaljni študij. Med njimi, ki se šolajo od lani pri raznih naših odličnih pevskih pedagogih so: Francka Hercova, ki se uči pri ravnatelju Betettu, Franc Langus se šola pri prof. Trostovi, Kornelijia Müllerjeva pri prof. Lapajnetovi v Celju; Bogdana Štritarjeva, Franc Bauer in Katja Džanga pa študirajo pri prof. Adu Darianu na Drž. konservatoriju. Če bodo dopuščali čas in razmere bodo nastopili na samostojnem večeru, kjer bodo pokazali, kakšno stopnjo muzikalnega znanja so si v tem letu pridobili. Bilo bi za občinstvo prav gotovo zelo zanimivo ter za pevce in njihov razvoj vzpodbudno.

Letošnja pevska tekma bo na isti način kot lanska. V ta namen obvešča uprava Narodnega gledališča člane pevskih in cerkvenih zborov, kakor tudi vse tiste, ki se zanimajo za petje, imajo lepe glasove in se želijo posvetiti pevskemu poklicu, naj se priglasijo do vštevši 1. julija na naslov uprave Narodnega gledališča v Ljubjani. Vsak tekmovalec naj sporoči v prijavi svoje ime, priimek, naslov, starost, poklic, lego glasu in dve pevski točki. Prva naj bi bila po možnosti kaka značilna narodna pesem iz kraja, kjer tekmovalec prebiva, druga pa umetna pesem ali operna arija. Note za spremljavo mora prinesti vsak tekmovalec s seboj. Nastopili bodo ob spremljevanju klavirja, ki ga bodo igrali naši operni dirigenti. Tekmovalec pa lahko pripelje spremljevalca tudi s seboj. Kakor lani bodo tudi letos priključene vstopnicam k prireditvi posebne glasovnice, na katere bo občinstvo po končani tekmi napisalo tri pevce v tistem vrstnem redu kot so mu najbolj ugajali. Posebno razsodišče bo izbralo izmed imenovanih tekmovalcev najboljše in jim prisodilo nagrade. Pri tej pevski tekmi gre za to, da izberejo gledališki strokovnjaki odgovarjajoče glasove, ki bi prišli za gladališki poklic v poštev ter jih ohranijo v evidenci za primer potrebe, ko bo treba izpopolniti pevska mesta, bodisi v zboru, bodisi med solisti Opere. Kakor je pokazala dolgoletna izkušnja so zrasli mnogo najlepši glasovi, kar jih premore naša opera, iz podeželja. Tekme se lahko udeležijo pevci in pevke vseh leg glasov v starosti do 30. leta.

S prireditvijo, ki je v našem muzikalnem življenju posebnost, bodo imeli Ljubljančani 6. julija zopet revijo pevcev, ki bodo zelo pisana in bo prinesla zopet spremembo v naše glasbeno delo.

Ljubljanski grad bo kmalu urejen

Ljubljana, 18. junija.

Sprehajalcev na Gradu je vsak dan več, ker prihajajo uživat vonj cvetočih akacij in bezga, prav radi se pa zadržujejo tudi pred grajskim poslopjem ter preračunavajo, kakšen bo grad po prvi prezidavi. Veliki skladi podpeškega kamna gledalce posebno mikajo in prav pogosto se oglašajo vprašanja, zakaj je treba toliko obdelanega kamna. Nekoliko že sami vidijo, saj so že postavljeni odri in opaži za visoki obok glavnega vhoda, ki bo res monumentalen in tako okrašen, kakor zasluži Ljubljanski grad kot krona vse pokrajine. Najprej je bilo treba prestaviti vse električne vode, kar je delo precej zamudilo, a sedaj je kamenje že oklesano in obdelano ter popolnoma pripravljeno, da bodo prav naglo sestavili kamnite stebre in loke ter napravili križne svode arkad, ki bodo nosile prostorno razgledno teraso grajske restavracije. Kakor že vemo, bodo glavni restavracijski prostori v okroglem stolpu na desni strani glavnega vhoda. V pritličju stolpa bo velika klet, ob stolpu pod teraso pa kuhinja in drugi potrebni prostori. Iz kleti bomo prišli v okroglo dvorano z balkoni na vseh straneh, od koder bo najlepši razgled na vzhodno in severno stran rajsko lepe okolice. Prav posebno bo pa goste mikala manjša soba nad glavnim vhodom z razgledom po glavnem grajskem drevoredu tja doli čez tako lepo zasajene okope in preurejene ter okrašene utrdbe. Iz dvorane bomo pa ob toplem vremenu hodili na teraso uživat razgled na mesto, prijetnosti udobja zares sodobnega gostoljubja in poezijo z zvezdami posejanih poletnih ljubljanskih noči. Nestrpni Ljubljančani že komaj čakajo, kdaj bo grajska restavracija odprta, zato jim pa moramo povedati, da bodo odslej dela prav naglo napredovala, saj je, kakor rečeno, že vse gradivo pripravljeno in sploh je na vsem grajskem hribu vedno več mestnih delavcev pri urejanju nasadov, da bo naš grad v kratkem dobil tudi svojemu dostojanstvu primerno krasotno okolico.

Nabirajmo domače čaje!

Lipovo cvetje je posušeno prav izvrstno za okusen in zdravilen čaj, zato naj ga pa ljudje letos nabero mnogo več kakor minula leta. Seveda naj pa povsod nabirajo lipovo cvetje samo z dovoljenjem lastnika dreves, zlasti naj pa pri nabiranju pazijo, da ne polomijo vej in ne poškodujejo luba. Pri nas pa raste tudi še polno drugih zdravilnih rož in rastlin, ki so nekatere zares prvovrsten nadomestek za najdražji kitajski čaj. Sicer pa nikomur ni več skrivnost, da smo tudi doslej popili prav mnogo dragega kitajskega čaja — iz naših domačih rož, ki so se vrnile v ljubo domovino lepo zavite in etikirane. Nabirajmo torej domače zdravilne rože in rastline ter jih pravilno v senci posušimo in porabimo doma ali pa prodajmo raznim trgovinam in zadrugam, ki to blago tudi letos spet prav dobro plačujejo, da pomeni zbiranje in sušenje takih rastlin nov vir dohodkov, zlasti za naš revnejše prebivalstvo. Ljubljančane pa moramo pri tem opozoriti, da mestna občina ne vzdržuje svojih parkov in nasadov ter drevoredov za tako udejstvovanje prebivalstva.

Koledar

Danes, sreda, 18. junija: Efrem, Sir.
Četrtek, 19. junija: Ger. in Prot.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Stolna kongregacija Marijinega Varstva za gospe v Ljubljani ima jutri, v četrtek, 19. junija skupno sv. mašo na Rožniku. Zbirališče ob šestih zjutraj pri železniškem prelazu na Aleksandrovi cesti. Toplo vabimo vse p. n. članice, da se te službe božje polnoštevilno udeležijo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 19.30:

Sreda, 18. junija: Žene na Niskavuoriju. Izven. Cene od 14 din navzdol.
Četrtek, 19. junija: Bog z vami, mlada leta! Red Četrtek.
Petek, 20. junija: Ob 15. Revizor. Izven. Cene od 14 din navzdol. — Ob 19.30 Via mala. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Igrajo slovenski mariborski igralci.
Sobota, 21. junija: Lepa Vida. Izven. Cene od 14 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 19:

Sreda, 18. junija: Baletni večer. Red Sreda.
Četrtek, 19. junija: Traviata. Izven. Gostovanje koloraturke Alde Nonijeve in tenorista Anatola Manoševskega.

MRAKOVO GLEDALIŠČE

Sobota, 21. junija ob 20: »Sinovi Starega Rimljana«. Četrtič. Cene vstopnicam od 20 din navzdol.

LEGNAMI importante ditta lombarda acquisterebbe produzioni 10/15 mila cubi annui disposta anche associarsi apportando capitali. — Scrivere a Cassetta 227 M. Unione Pubblicità Italiana, Milano

LES važna lombardijska tvrdka bi kupila žago, produkcija 10-15 tisoč kubikov letno, pripravljena tudi združiti se s prinosom kapitala. Pisati na Cassetta 227 M. Unione Pubblicità Italiana, Milano.

Strožje kazni za umetni splav

Na Hrvatskem uvedena celo smrtna kazen — Izpred malega senata

Ljubljana, 18. junija.

V listu smo nedavno omenili, da vsebuje italijanski kazenski zakon veliko strožje kazni za umetni splav in z njim združena kazniva dejanja, kakor to določa enotni jugoslovanski kazenski zakon, ki je stopil v veljavo 1. januarja 1931 v bivši Jugoslaviji. Sedaj so objavljena iz Zagreba poročila, ki naglašajo, da je »Hrvatski uradni list« objavil gotove spremembe kazenskih določil, vsebujočih kazni za zločin umetnega splava in za druga podobna kazniva dejanja, ki so posredno ali neposredno v zvezi s prvim zločinom. Gotovi paragrafi nekdanjega enotnega kazenskega zakona od 171 do 174 so bili glede določitve višine kazni bistveno spremenjeni in določa sedaj nova novela prav stroge, dosmrtne in celo smrtne kazni. Nova hrvatska država je odločena v kali zadušiti ono veliko zlo, ki je že leta in leta po gotovih naseljih na Hrvatskem, posebno po Slavoniji, razjedalo zdravo narodno telo, ko se je med priprosti narod zajedel črv bele kuge, ki je uničevala zdrav narod v prvih početkih.

Hrvatski zakonodajalec je določil sedaj za ono nosečo žensko, ki povzroci ali sama dovoli drugi osebi umetni splav, kazen od 5 do 10 let ječe. Dosedanja praksa je prisojala takim ženam primeroma nizke kazni. Osebe, kakor lekarnarji, zdravniki in babice, ki na zahtevo ali privoljenje noseče ženske izvrše umetni splav, bodo po novi noveli kaznovane z dosmrtno ječo. Osebe, ki pa so bile že kaznovane zaradi odprave plodu, se kaznujejo v ponovnem primeru s smrtjo. Kdor pregovori nosečo ženo k odpravi plodu ali ji preskrbi sredstva za to, bo kaznovan od 10—20 let ječe. Kdor da sredstvo za odpravo plodu noseči ženi brez njene vednosti ali pa ga skuša uporabiti v ta namen, bo usmrčen. Zaradi teh zločinov obsojenim osebam, posebno onim, ki prejmejo kako nagrado za operacije, bo zaplenjeno vse njih premoženje, premično in nepremično v korist državne blagajne za podpiranje materinstva.

Na ljubljanskem okrožnem sodišču so bili dostikrat zaradi umetnega splava prav zanimivi, v socialnem pogledu poučni in važni procesi, v katere so bile zapletene različne babice in mnogi padarji, ki so dostikrat povzročili smrt svojih žrtev. Ni bilo meseca, da ne bi kazenski senat obravnaval različnih zadev umetnega splava. Sedaj so podobne razprave zaradi spremenjenih razmer redkejše.

Nedavno je bila pred malim kazenskim senatom razprava proti poročeni babici P., stanujoči v Spodnji Šiški, ki je bila obtožena, da je s svojo operacijo za izvedbo umetnega splava povzročila smrt neke mlade delavke. Po operaciji, ki jo je bila babica izvršila proti nagradi, so pri dekletu nastale komplikacije tako, da je morala iskati zdravniško pomoč v bolnišnici. Kljub največji skrbnosti in kirurgični spretnosti ji zdravniki niso mogli rešiti življenja in mlado dekle je podleglo komplikacijam, nastalim zaradi neprevidne babičine operacije. Babica P. je bila obsojena na 1 leto robije. Zadeva se sedaj nahaja v prizivnem postopanju. Obsojena babica je bila že svoj čas dvakrat kaznovana zaradi umetnega splava na večmesečno kazen. —d.

Medvedova ulica bo od torka 17. t. m. dalje med Jernejevo in Lepodvorsko ulico zaprta za vozni promet zaradi zboljšania cestišča ter bo delo trajalo kakih 8 dni.

Veliki Slovenčev koledar

s katerim smo Vas lansko leto tako zadovoljili bo izšel letos v še lepši obliki. Naročite ga čimpreje pri našem zastopniku v Vašem kraju!

Za naročnike „Slovenca", „Slovenskega doma", „Domoljuba" in „Bogoljuba" bo stal le Din 20·-

Tiskali bomo le toliko izvodov koledarja, kolikor bo plačanih prednaročil! Ne odlašajte, ampak takoj naročite to edinstveno knjigo — olajšali nam boste delo!

Charlie Chan v San Franciscu

»Ali mislite, da je to potrebno?«

»Gotovo in celo nujno potrebno.«

»Potem je dobro. Na svidenje!«

Ko se je Kirk povzpel v vilo, ga je Chan povabil v svojo sobo, v kateri je poprej bival sir Frederik Bruce. Našel je detektiva zamišljenega pred prtljago sira Frederika, ki je bila nakopičena v kotu.

»Ali ste že pregledali vsebino teh kovčegov?« je vprašal Chan.

Kirk je zanikalno odkimal z glavo.

»Nisem, saj to ne spada v moj posel. Flanery jih je snoči pregledal, pa ni nič našel. Kaj takšnega smo pač lahko pričakovali. Prosil me je, naj jih pošljem v angleški konzulat.«

»Flanery z nekaterimi stvarmi vse prehitro odpravi,« je pripomnil Chan. »Ali imate ključe? Rad bi tudi sem vtaknil svoj nos.«

Kirk mu je dal ključe in ga pustil samega. Kitajec se je takoj lotil dela. Čez nekaj trenutkov se je pojavil v salonu s kopico knjig v naročju.

»Ali ste kaj našli?« je vprašal Kirk.

»Nič razen teh knjig. Bodite tako ljubeznjivi in stopite bližje.«

Kirk se je dvignil in z velikim zanimanjem začel prelistavati knjige.

»Tristo zlodejev!« je nazadnje vzklknil.

»Opazili ste, kdo je pisec vseh teh knjig, ali ne?« ga je vprašal Chan in glasno prebral naslove: Potovanje skozi Kitajsko, Potovanje po Perziji, Eno leto v puščavi Gobi, Tibet, Zapiski raziskovalca. Kitajec je skozi napol zaprte oči pogledal Kirka.

»Vse to so dela našega odličnega prijatelja polkovnika Beatena. V prtljagi sira Frederika ni nobenih drugih knjig. Ali se vam ne zdi to čudno?«

»Kajpada,« se je strinjal z njim Kirk. »Zanima me...«

»Tudi jaz se stalno vprašujem... Snoči, ko sem opazoval globoki pogled tega raziskovalca, sem se začel vpraševati, kdo je neki ta človek. Ko pa je bil sir Frederik ubit, so mi misli nehote začele begati k temu človeku in k njegovemu hladnemu, mirnemu in tajinstvenemu obrazu, za katerim se znabiti skrivajo divje strasti.«

Chan je vzel knjigo »Moje življenje«:

»Mislim, da bom sedajle začel brati to malo zbirko knjig sira Frederika in bom začel s to knjigo, v kateri svetovni popotnik popisuje na kratko ves svoj življenski tek.«

Preden pa je Chan odprl knjigo, je zunaj zazvonil zvonec, sluga Parady pa je pripeljal v salon gospo Dawson-Kirk, ki je stopicala lahkotno in gibko, kakor mlada deklica.

»Pozdravljen Barry! Gospod Chan, upala sem, da vas bom tukaj našla. Konec koncev se pa le niste vkrcali na ladjo!«

Chan je vzdihnil:

»Človek ne stori zmerom vsega, kar želi, draga gospa! V življenju človek vedno le začne, pa ponavadi ne konča.«

»Toliko boljše,« je rekla gospa Kirk. »Tukaj nam boste zelo potrebni. Kako strašna žalotgra! In to se je vse odigralo v naši hiši. Kirkovi niso navajeni na takšne škandale. Vso noč nisem zaradi tega zatisnila niti očesa.«

»Prav žal mi je, babica.«

»Saj ti ni treba biti preveč žal! Že dolgo nimam več dobrega spanja. Kaj je kaj novega? Ali preiskava napreduje?«

»Ne prehitro,« je odgovoril Kirk.

»Kako neki pa bi mogla hitro napredovati pod vodstvom tako omejenega nadzornika kakor je ta Flanery. Ta človek mi gre na živce prav zaradi svoje omejenosti. Toda videl boš, da ga bo nekdanji sluga Sally Jordanove spravil k pameti...«

»Sprejemam ta poklon«, je rekel Chan in se priklonil.

»To ni poklon, temveč gola resnica. Nikar me ne razočarajte: edino v vas še upam.«

»Prav za prav mi je drago, da si prišla sama,« je rekel Kirk. »Od kdaj pa k tebi hodi tista ženska... gospa Tapper-Brook?«

»Že dobro leto. Čemu vprašuješ?«

»Kaj veš o njej?«

»Barry, nikar ne zbijaj šal! Saj jo sam zelo dobro poznaš. Ona je resna in dostojanstvena ženska.«

»Ali pa poznaš celotno njeno življenje?«

»To ne. Nikdar mi ni bila dana prilika, da bi o tem spraševala, toda jaz znam gledati ljudi. En sam pogled mi že zadostuje.«

Kirk je izbruhnil v smeh:

»Ti si pa bistra ženska. Na kratko povedano, ti o tej ženski sploh nič ne veš, ali ne?«

»No, no, ona je Angležinja iz Devonshirea...«

»Iz Devonshirea?«

»Da. Njen mož je bil duhovnik... To se vidi iz vsega njenega vedenja. Sedaj je vdova.«

»In to je vse kar veš?«

»Oh, dragi moj! Ti hodiš po napačni poti. Ti si sicer odličen deček, ne pa preveč bister. Sicer pa jaz nisem prišla semkaj, da bi se pogovarjala o navadah in življenju gospe Tapper-Brook, temveč sem se snoči spomnila, da nisem vsega povedala, kar vem.«

»No, no! Torej si prikrila resnico?«

»To ni posebno važno. Toda... ali ste odkrili kakšno novo zvezo sir Frederika z gospo Andberry?«

»Nismo. Ali si jo morda ti?«

»Glejte, za kaj gre Začelo se je predavanje, jaz sem pa odšla v kuhinjo.«

»To se mi o tebi nič čudno ne zdi.«

»Imela sem suho grlo, v salonu pa ni bilo niti kozarca vode. Kaj drugega sploh nisem mogla pričakovati v hiši, kjer gospodarijo samo moški. Na hodniku sem presenetila sira Frederika in gospo Andberry, ki sta bila, če bi sodila po njunih licih — zatopljena v zelo resen razgovor.«

»In kaj sta govorila?«

»Saj nisem vohunka. Sicer pa sta me opazila. Ko sem se vrnila čez nekaj trenutkov, sta bila oba že izginila...«

Dalje

Tudi v Rimu zdaj pridno kmetujejo

Doslej so posadili s krompirjem in fižolom že nad 32 ha vrtov in parkov

Danes gre menda povsod na svetu, razen seveda tam, kjer imajo žita toliko, da ga sežigajo, ker ga ne morejo zaradi morske zapore spraviti na trg, po deželi klic: Obdelajte vsako ped zemlje! Napačno pa bi bilo misliti, da velja ta klic samo podeželskemu ljudstvu. Ne, namenjen je in to še prav posebno tudi meščanom, čeprav je zemlja, ki jo imajo na razpolago in na kateri bi se vendar v času sedanje splošne stiske za živež moglo kaj pridelati, skopo odmerjena. Izkoristiti pa jo je kljub temu, da je je malo, le treba jo je obdelati z vso skrbnostjo, da bo rodila čimveč. Številni meščani stavljajo velike nade v tisti košček zemlje, ki se drži njihove hiše, ali ki so ga po sreči dobili kje v najem, kajti prepričani so, da jih bo prihodnjo zimo in morda še bolj na spomlad vsaj v neki meri rešil najhujših skrbi. V ličnih vrtičkih okoli vabljivih vil skoraj nikjer več ne vidiš krasnih rož, ki so jih prej še bolj povzdigovale v mamljivo razkošje. Zdaj rastejo tu dosti koristnejše »rože«, koristnejše zato, ker so užitne...

Pa ne mislite, da je tako samo v Ljubljani, kjer ljudje hitro razumejo znamenje časa in se vsemu znajo brž prilagoditi. Tudi po drugih, dosti večjih in pomembnejših mestih ni nič drugače. O tem se lahko trdno prepričamo, če beremo zanimivo poročilo, ki ga je te dni objavil časopis »Il giornale d'Italia« o razmerah, ki v tem oziru vladajo v Rimu. Tudi v tem večnem mestu so možje, ki jim je zaupana usoda in skrb za tamkajšnje prebivalstvo, hitro spoznali, da krasni vrtovi ob rimskih vilah, parki in lični nasadi lahko služijo koristnejšemu namenu — samopreskrbi z najnujnejšimi živili. Nekdanje slovito geslo: »Življenje je prva stvar!« se je povrnilo, čeprav ob drugačnih okoliščinah.

Lepi uspehi tisočdnevnega dela

Uprava mesta Rima je hitro uvidela, da na samem rimskem področju meščani lahko pridelajo precej potrebnih živil in si tako v veliki meri prihranijo morebitne skrbi za bodočnost. Prav tako kot drugod, so tudi tu pozvali meščane, naj svoje vrtove preurede tako, da bodo na njih lahko pridelali tudi kaj krompirja in fižola, rimska uprava sama pa je poskrbela, da bodo tudi javni parki in vrtovi obdelani. Tudi v njih zavzemata prvo, najodličnejše mesto fižol in krompir. Omenjeni časopis poroča, da je zdaj na področju mesta Rima zasajene že 32.5 ha zemlje s krompirjem in fižolom. Mestna uprava pa ni začela misliti na to, kako bi pridobila na rimskem področju samem čimveč plodne zemlje, morda šele pred kratkim ali vsaj tedaj, ko je Italija dejansko šla v vojno, pač pa v svoji daljnovidnosti že precej prej. »Giornale d'Italia« pravi namreč, da so dosedanji veliki uspehi plod srebrnega dela tisočerih dni. Torej so z njimi začeli že konec leta 1938. Delo je bilo pozneje še toliko težavnejše, ker je bilo ob času, ko je šla Italija v vojno, mnogo delavcev vpoklicanih.

Ob vilah, v parkih in drevoredih

Širna področja na valovitem svetu okoli vile Pamphily — nadaljuje omenjeni list — kjer rastejo čudovito lepe pinije, jelke in hrasti, so na površini dobrih 15 ha zasadili s fižolom, ki zeleni v dolgih vrstah in je zdaj tudi že poln belega cvetja ter obeta dobro letino. — Okoli vile Umberta I., v »Levjem parku«, na »Jelenjem travniku«, na »Grazianijevem nasipu« in deloma tudi na konjskem dirkališču ter na vsem notranjem prostoru Sienskega trga — približno tri hektare površine — vse to je zasajeno s fižolom. V parku Porta Capena pa si delijo častno mesto krompir, fižol in nekaj graha na skupni površini 700 kv. metrov. Pri S. Pietro in Montorio na griču Janikulu je krompir zasajen tudi na notranji strani spomenika Anita in lahko rečemo, da kaj lepo krasi prostor, kjer raste. Dober hektar zemlje je zasajene s fižolom v dolgih brazdah tudi na »Monte d'oro«. Po pol ha zemlje je zasajene s krompirjem in fižolom v »Virgilovem parku«, na nekdanjem »Campo Roma« in pri Villa Balestra. Bujne nasade straži dolga vrsta pinij. Približno toliko krompirja in fižola raste tudi na Piazza S. Giovanni. Tih za zidovi Angelskem gradu (Mole Adriana) in na griču Appio in v parku »Spominskega trga«, v Tizianovem drevoredu, pri Villi Medici in pri sv. Lovrencu, kakor tudi v aristokratskem Mazzinijevem drevoredu ter celo na slovitem Foro Mussolini so našli možnost za gojitev teh dveh važnih živil. Na Castel Lusano bodo na površini 5.5 ha pridelali izredno mnogo krompirja, kakor kaže bujna rast.

Pridelek bodo dobili najpotrebnejši

Marsikdo se bo upravičeno vprašal, kdo bodo tisti srečni ljudje, ki bodo deležni tega razmeroma velikega pridelka krompirja in fižola. Uprava mesta Rima je v svoji človekoljubnosti že določila, da dobe ta krompir in fižol mestni delavci in uslužbenci, toda samo tisti, ki njihova mesečna plača ne presega 800 lir. Med te potrebne ljudi bodo razdelili ves pridelek, ki ga bo zbralo ravnateljstvo za mestne vrtove. Razdelilo ga bo čimbolj pošteno in po primernih cenah. Od tega skrnega obdelovanja mestnih vrtov in parkov, bo imelo korist na tisoče Rimljanov

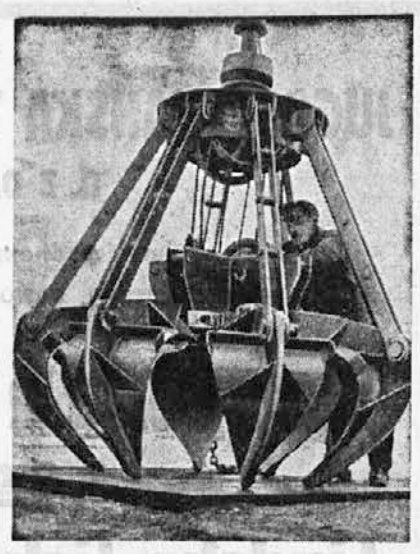

Jekleni kremplji modernega žerjava, kakršnega uporabljajo za dviganje raznovrstnega gradbenega materiala.

Lep razvoj italijanske papirne industrije

Italijanska proizvodnja papirja stalno izredno lepo napreduje. Precejšen razvoj je doživela že leta 1932. V primerjavi z letom 1928 se je tedaj dvignila za 3 odstotke, še večji napredek pa se je izkazal v naslednjih letih, kakor se vidi iz naslednjih podatkov. V letu 1933 se je proizvodnja papirja dvignila za 10.5, leta 1934 za 20.5, leta 1935 za 39.7, v letu 1937 za 50 in končno leta 1938 za 42.6 odstotkov. Tak napredek na polju italijanske papirne industrije je bilo mogoče doseči zlasti zaradi tega, ker so se tehnične naprave med tem časom zelo izboljšale. O tem priča dejstvo, da je bilo od leta 1922 do danes stavljenih zapovrstjo 22 novih strojev.

V zvezi s tem je treba poudariti, da Italija zavzema eno zadnjih mest kar se tiče porabe papirja. Stopiti pa mora vsaj na stopnjo drugih držav. Po zadnjih statističnih podatkih je v Združenih ameriških državah poraba papirja, ki odpade na eno osebo, poskočila od 26.1 na 64.5 kg, v Belgiji od 12.9 na 32.8, v Kanadi od 25.8 na 32.1 in v Franciji od 14.9 na 20 kg.

Podmorski predor Šimonoseki–Moji

Zadnje skale bo razstrelil japonski železniški minister čez nekaj dni

Spomenik delavcem, ki so se pri vrtanju predora ponesrečili

Pred nekaj dnevi smo v našem listu med drugimi zanimivostmi pisali tudi o podmorskem predoru med japonskima otokoma Hondo in Kiušiu, predoru, ki velja doslej za najdaljšega te vrste na svetu, čeprav je dolg približno le 8 km. K temu poročilu dodajamo zdaj še nekaj novih podrobnosti, ki so v zvezi s končno dograditvijo tega predora med mestoma Simonseki in Moji.

Zadnje poročilo iz Tokia pravi, da bo podmorski predor med otokoma Hondo in Kiušiu po štiri in pol letih težavnega dela proti koncu tega ali vsaj v začetku prihodnjega meseca slednjič le prevrtan. Vrtalna dela bo zaključil sam japonski železniški minister, ki bo s pritiskom na električni gumb razstrelil še zadnji, tri metre debeli kameniti »zastor« med obema koncema tega podmorskega predora. Istočasno s to svečanostjo bodo odkrili tudi spomenik v počastitev tistih delavcev, ki so se pri štiri in pol letih vrtalnih delih v predoru smrtno ponesrečili.

Računajo, da bo prvi vlak peljal skozi ta do sedaj najdaljši podmorski predor v poletju 1942. Do tedaj, mislijo, bo že lahko zgrajena tudi železniška proga ter končana vsa tista dela, ki so s tem v zvezi.

Kako na Kitajskem berejo časopise

Posebna podjetja jih pobirajo pri časopisnih naročnikih, potem pa jih že prebrane za mal denar prodajajo naprej

Kdor ve, kako ogromno je ozemlje, na katerem žive Kitajci, in da je vseh Kitajcev skoraj ena petina vseh ljudi na zemlji, morda misli, da kitajski časopisi izhajajo vsaj v milijonskih nakladah. Toda temu ni tako. Takšno mnenje je hudo napačno. Na Kitajskem časopisov ne tiskajo v velikih nakladah, čeprav jih bere ogromno število ljudi.

Po velikih kitajskih mestih obstoje namreč posebne vrste podjetja, ki se ukvarjajo z zbiranjem že prebranih časopisov, katere potem za majhno ceno prodajajo naprej tistim, ki jih še niso brali. Nameščenci takšnih podjetij zahajajo vsak večer k časopisnim naročnikom ter pobirajo pri njih prebrane časopise. Drugi dan jih nato za mal denar prodajajo ljudem, ki nimajo toliko denarnih sredstev, da bi sami mogli postati naročniki. Tako gre potem naprej in prebrani časopisi pridejo v roke tudi najsiromašnejšim ljudem, ki morda žive v najoddaljenejših krajih. Dostikrat mine po več tednov, včasih celo mesecev, da pride časopis v zadnje roke. V teh daljnih naseljih pa je navadno zelo malo takšnih ljudi, ki bi sploh znali brati. Zato jih tisti, ki so »pismeni«, berejo javno, na primer po raznih samostanih.

Tako je vsaj v deželah, kamor še niso prodrli Japonci. V zasedenih področjih pa so se, kakor poroča newyorški »Sun«, razmere v tem oziru že precej spremenile. Časopise razširjajo tod že s prav takšno naglico kot v naprednejših državah na svetu.

Če se na pismo ne podpišete — pazite vsaj, kako boste nalepili znamko!

Članom nekega zavoda za sodno medicino v Nemčiji se je posrečilo ugotoviti krvno skupino ljudi, ki imajo to »grdo navado«, da se na svoja pisma ne podpisujejo, in sicer po slini, ki ostane, čeprav posušena, na robu prilepljene znamke. Ta način ugotavljanja pisca sicer ni tako točen in zanesljiv kot metoda s prstnimi odtisi, ima pa vsaj to dobro stran, da z vso gotovostjo lahko izključi tiste, ki niso krivi. Če se na primer ugotovi, da pisec pripada krvni skupini A, osumljena oseba pa skupini B, potem sodni zdravnik z vso gotovostjo lahko izjavi, da osumljenec ni kriv.

Nemščina na finskih srednjih šolah

Po novem učnem načrtu, ki ga je objavilo finsko ministrstvo za narodno vzgojo, se bo število nemških učnih ur po finskih srednjih šolah povečalo. Tako se je zdaj zgodilo, da bo nemščina na finskih srednjih šolah odslej zavzemala med vsemi tujimi jeziki prvo mesto.

Vse napolske avtobuse bo gnal metan

V Napoliju so zgradili posebno napravo za čiščenje metana. Plin je v tej najsodobnejši napravi stalno pod pritiskom 200 atmosfer. 1. julija bodo izročili njenemu namenu tudi odgovarjajočo postajo, kjer bodo nakladali metanske bombe. Pravijo, da bodo s tem plinom lahko zalagali vse avtobuse, ki služijo javnemu prometu v Napoliju.

Izvoz romunskega petroleja je padel

Iz številk, ki so bile objavljene za prve tri mesece 1941, se vidi, da je v tem razdobju znašal izvoz romunskega petroleja 650.743 ton, medtem ko je Romunija v istih treh mesecih preteklega leta izvozila skupno 826.703 tone petroleja. Izvoz je torej padel skoraj za 176.000 ton. Razlog temu je treba iskati v sedanjem vojnem stanju, ki je pretrgalo zveze med romunskim pristaniščem Konstanco in državami, ki so prej v večji meri kupovale petrolej v Romuniji.

»Prosimo, ne delajte hrupa — tu bivajo jetniki!«

V jetnišnicah New Wallesa v južni Avstraliji so vzbujali te dni veliko pozornost ljudi, ki jih pot vodi tod mimo, svojevrstni lepaki, na katerih je bilo zapisano: »Prosimo, ne delajte hrupa. Tu bivajo jetniki!« Nalog, da se nalepi to svojevrstno opozorilo, je dala osrednja uprava jetnišnic zaradi tega, ker so se jetniki pritožili, da zaradi hrupa, ki ga delajo ponoči straže na obhodu, ne morejo spati. Tudi jetniški pazniki morajo zdaj nositi copate iz klobučevine, kadar dežuje, pa čevlje z gumijastimi podplati. Tako ne bodo nič več motili jetnikov v njihovem sladkem spanju.

Filozofija kitajskega trgovca

Na neki kitajski trgovini je obešena tabla, na kateri je zapisano:

Vi bi radi blago na kredit.
Mi ga ne damo.
Vi se jezite.
Vi bi radi blago na kredit.
Mi ga damo.
Vi ne plačate.
Mi se jezimo.
Bolje je, če se jezite vi.

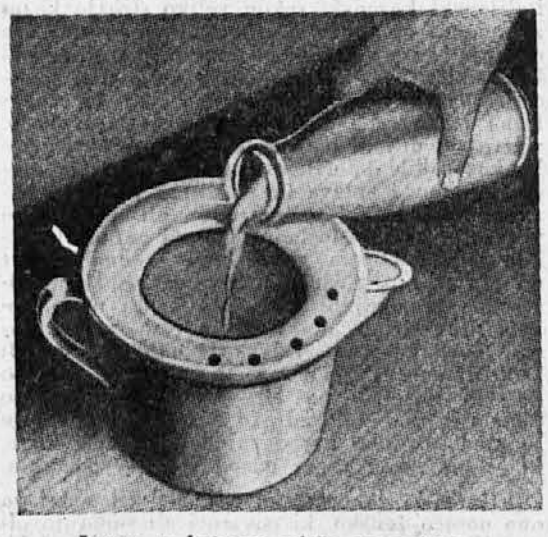

Lonec, v katerem mleko ne prekipi.

Čoln s krili.

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

Pod nami švigne griček Leme, okrogla konica Sladkornega stožca, otočič Lage, otok Villegagnon, ki je bil stoletja last Francozov, otok Santa Barbara, otok Pombeba, na katerem je zdaj trdnjava, otok Sapucaia, otok Pinheiro, otok Bon Jesus, otok Fundacu. Vsi so zapuščeni in goli, kvečjemu jih tu pa tam malo omadežujejo zeleni mahovi.

Fantastično otočje zapira in odpira neštevilne zajede na obali, na kateri se razteza mesto za trojno in četverno ograjo obsajenih ulic, z angleškimi vrtovi, s kristalno čistimi vodnjaki, z gostimi grivami sikomor, z venci in mogočnimi kronami vitkih palm, ki vrh vitkega in dolgega debla odpirajo svoje bleščeče, široke, zelene liste, kakor v nasmeh.

Glej obrežje na Copacabani, s peskom v barvi bledega zlata, na katerega se v divji dirki poganjajo oceanski valovi drug za drugim s penečo se grivo. Glej vzporedno z njo Praio do Harpeador z razkošnim stanovanjskim predelom Ipanema. Med eno in drugo obalo je plitvina Rodrigo de Freitas, v ozadju se iz nje dviga hrib Dos Cabritos, ves posejan s prijaznimi vilami. Še dalje, med Sladkornim stožcem, Urcom, Morro Pasmado in Morro da Viuva, je sladka, elegantna, bleščeča Enseada de Botafogo, majhen zaliv v velikem zalivu, majčken zatok v mogočnem zatoku, na katerega se bom obrž spustili tja ob bela privezovališča, ki smo si jih že izbrali in ki sijejo v soncu.

Malo bolj naprej je Praia del Flamengo, ki leži poleg Botafoga in je z njim zvezana. Še dalje naprej je pristanišče s svojimi mostišči, nakladališči, bazeni, ki se stezajo v morje, kakor roka, s katere se odpira sto prstov.

Mesto se razteza, se zavija, se širi, stopa naprej, se umika, kakor mu pač narekuje razgibana in nenadna muhavost zaliva.

Velik, prostoren, smejoč se, zdaj posejan po gričih, zdaj nagnjen nad morje, zdaj zaprt med dvema blazinama zelenila v majčkenih dolinicah Rio de Janeiro diha, živi, se širi, uspeva in poje zmagoslavno pesem v tej zaračani naravi. Za njegovimi ramami se nenadno dviga veriga divjih gora. Gore so čudnih oblik, kakor na primer Cordovado in kažejo najbolj tuje in čudno rastlinje, kakor na primer Tiuca.

Naprej, naprej, krilati roj Italije! Pošteno si zaslužil to sliko domišljije in lepote po dirki nad Oceanom. Kar lepo pojdi za menoj!

Roj se je spustil na zaliv pred Riem.

Na nebu nad Riom rišemo zračni venec radosti, moči, prijateljstva. To so krila Rima, velike matere, krila, ki pišejo na sinjino spet novo stran rimske veličine.

Od gora nad zaliv, od enega do drugega zrcala morja, nad donebniki na Avenidi Rio Branco, nad širnimi trgi Maua, Republica, Monroe, nad senčnimi in molčečimi palačami v Laranjeiri, Catteti, Sant Amaru. Krožimo lahkotno, nežno, z naslado. Sonce sije na naša krila in meče na tribarvna krmila snope plamenov.

Polagoma se spuščamo nižje. Motorji ustavljajo svoje bitje in ga nazadnje ugase. Skoraj drsimo na zraku, kakor galebi z odprtimi in nepremičnimi perutmi. Tako se sedemnajst strojev spušča polahko, pod mojim zračnim vodstvom, na vode v zalivu Guanabara v morski školjki Botafoga, ki kaže proti svetlobi, med lepimi čudnimi griči, čarovno smaragdno barvo.

Naglo zdrvimo po vodi in se zasidramo pri privezovališču. Nad nami so trije brazilski stroji čisto drug ob drugem ostali sami gospodarji neba. Hkratu priplovejo od severa v zaliv ogledniške ladje našega pomorskega oddelka, in sicer po dve in dve.

Naglo smo vsi na krilu. Moj maremmanski praporček dvignejo na tenak in visok jekleni drog, ki stoji na kljunu letala.

Posadke ostrme v pozoru. Občinstvo, ki obdaja vso neskončno ograjeno ploščad na Botafogu, ploska. Z osmih ladij, ki so že blizu nas, se oglašajo prvi topniški streli. Je osem in štirideset topov po sto dvajset milimetrov, vsak izstrelj devetnajst strelov v pozdrav tribarvnici, ki se spet prikaže na prvem letalu črnega oddelka. To letalo počiva na mestu, ki je označeno kot končni cilj njegovega leta po deset tisoč štiri sto kilometrih poti nad morjem med tremi celinami.

(Nadaljevanje sledi.)

Za tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj: inž. Jože Sodja — Urednik: Mirko Javornik — Rokopisov ne vračamo — »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12
Mesečna naročnina je 14 din, za inozemstvo 28 din — Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III — Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana — Telefon 40-01 do 40-05 —
Podružnice: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje